Raadsvoorstel

Raadsvergadering
28 juni 2021
Commissie ARZ
14 juni 2021

Eenheid en opsteller
Bedrijfsvoering / S. Voortman / voortman@hattem.nl
Portefeuille
F.M. Hospers
Programma
Planning en Control

Agendapunt
[Agendapunt]

Onderwerp
Kadernota 2022-2025

Voorstel

1. De kadernota – begrotingsvoorbereiding 2022 met de hierin genoemde kaders, richtlijnen en uitgangspunten vast te stellen.

Inleiding

De kadernota wordt aangeboden aan de gemeenteraad ter voorbereiding van de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025. In de kadernota worden de financiële kaders, de financieel technische uitgangspunten en de beleidskaders genoemd. Er zijn onderwerpen en ontwikkelingen opgenomen waarvan de consequenties al financieel vertaald zijn. Daarnaast zijn er onderwerpen die in de begrotingsvoorbereiding nader uitgewerkt gaan worden ten aanzien van personele en/of financiële gevolgen voor de exploitatie en/of de reservepositie. Van die onderwerpen kan soms een indicatief bedrag aangegeven worden, soms ook nog niet.

Er is onzekerheid over het financieel perspectief. De uitkering uit het gemeentefonds vormt een belangrijk element in het financiële perspectief van de gemeente vanwege de bijstelling van de baten. Evenals de afgelopen jaren verschijnt de meicirculaire niet tijdig genoeg om te kunnen verwerken in de kadernota. De circulaire is inmiddels wel uitgebracht en laat een negatieve ontwikkeling van het financieel perspectief zien. De exacte bedragen worden nog doorgerekend. De financiële mutaties uit de meicirculaire voor 2022 en verder worden verwerkt in de begroting 2022-2025.

Externe ontwikkelingen en eigen ambities

In de kadernota worden externe ontwikkelingen geschetst waarvan we weten dat ze vanaf 2022 van invloed gaan worden op de gemeentelijk beleidskeuzes, de ambtelijke inzet, de financiën en de maatschappelijke effecten die we willen bereiken. Veel van deze ontwikkelingen zijn afhankelijk van wetgeving die nog niet definitief is, zodat het nog niet geheel duidelijk is wat de rol van de gemeente wordt en wat er moet gebeuren voor een succesvolle implementatie en uitvoering van deze wetten. De Omgevingswet en de nieuwe Wet inburgering zijn hiervan enkele voorbeelden.
Ongetwijfeld zal het regeerakkoord van het nog te formeren kabinet tot veranderingen gaan leiden in huidige en/of nieuwe opgaven voor gemeenten. Het is nog maar de vraag of hierover duidelijkheid komt voordat we in september de begroting opstellen.

Op basis van de begin november 2020 vastgestelde begroting 2021 en nadien genomen college- en raadsbesluiten werken we aan de gemeentelijke ambities. Van een aantal onderwerpen blikken we in de kadernota vooruit naar de opgaven in 2022. Soms wordt aangegeven welke financiële consequenties we verwachten. Met een indicatief, niet kaderstellend bedrag.

Onzekerheden financieel

De meerjarige financiële effecten van onderwerpen uit de voorjaarsnota 2021, aangevuld met een aantal bijstellingen in de kadernota, laten niet in alle begrotingsjaren 2022-2025 een positief exploitatieresultaat zien. Daarmee wordt op dit moment niet voldaan aan de voorwaarde, die de provincie aan de begroting stelt, om een structureel en reëel evenwicht te bereiken. Bovendien worden zoals hiervoor genoemd, in de kadernota ontwikkelingen geschetst die tot verhoging van het lastenbudget kunnen leiden. In de begrotingsvoorbereiding zullen nog bijstellingen van lastenbudgetten volgen. Denk aan personele lasten (loonindexatie en de uitkomsten van de nog af te sluiten CAO gemeenten), kapitaallasten, onderhoudskosten, subsidies, etc.

De ervaring leert dat een negatief perspectief in mei kan wijzigen door ontwikkelingen in de periode tot aan de begroting. De bijstelling van batenbudgetten is niet opgenomen in de kadernota als het gaat om:

- de uitkomsten circulaires gemeentefonds van december 2020 tot en met mei 2021. En ook niet de septembercirculaire 2021;
- de aangekondigde verhoging van de rijksmiddelen jeugdzorg. In 2021 reeds toegezegd door het Rijk, vanaf 2022 mogelijk extra middelen voor Jeugdzorg vanwege de uitspraak in de arbitragezaak die de VNG heeft aangespannen tegen het kabinet;
- de herijking van het gemeentefonds vanaf 2023. Uitgaande van de voorlopige uitkomsten dat Hattem een zogenaamde voordeelgemeente is die hogere inkomsten zou mogen verwachten en een ingroeipad van circa € 180.000 (circa 12.000 inwoners en maximaal € 15,= per inwoner) in 2023, en vervolgens in 2024 € 360.000 en zo door totdat in een jaar de totale, maximale verhoging is bereikt; en
- de actualisatie van de gemeentelijke legesbaten, heffingen en belastingen.

Uitwerking in de begroting

Het financieel perspectief voor het jaar 2022 is op dit moment negatief. Het is onzeker of en in welke mate dat perspectief verbetert in de komende maanden. Zoals bij elke begrotingsvoorbereiding zullen niet alle en mogelijk zelfs slechts een beperkt aantal onderwerpen een plek kunnen krijgen in de begroting. Het college gaat daar in de voorbereiding van de begroting graag met de raad over in gesprek. Welke onderwerpen zouden voorrang moeten krijgen als het financieel perspectief onvoldoende dekking biedt voor alle ambities? Biedt het financieel perspectief enige ruimte, of is een inkomstenmaatregel noodzakelijk om de begroting sluitend te krijgen en om ruimte voor ambities te creëren?

Het college is in ieder geval van mening dat een heroverwegingsoperatie op dit moment geen wenselijk traject is om tot dekking van nieuwe ambities te komen. Er wordt juist voorgesteld om te investeren in een toekomstbestendige organisatie, in werkprocessen, in systemen en in medewerkers, zodat betekenisvolle zelfstandigheid ook naar dagelijkse werkzaamheden voor Hattem vertaald worden.

Beoogd effect
In de kadernota wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de ontwikkelingen en ambities voor de komende vier jaar. Waar mogelijk worden de financiële consequenties hiervan aangegeven. In de periode naar de begroting zal dit nader uitgewerkt worden. De kadernota is het kaderstellend document voor de raad waarmee sturing wordt gegeven aan het uitwerken van de begroting door het college en de ambtelijke organisatie.

Bevoegdheid / Juridisch kader
Financiële verordening ex. Artikel 212 Gemeentewet.

Eerdere besluitvorming en kaders
Begroting 2021 vastgesteld in de raad van 9 november 2020.

Argumenten
De kadernota 2022-2025 wordt gelijktijdig in procedure gebracht met de jaarrekening 2020 en met de voorjaarsnota 2021. Zo wordt inzicht verkregen in relevante ontwikkelingen die van invloed zijn op de financiële positie van onze gemeente.

Financiën
De primaire begroting 2021-2024 is financieel gezien het vertrekpunt voor de kadernota 2022-2025. In onderstaande tabel zijn daaraan toegevoegd: de indicatieve meerjarige bijstellingen op basis van onderwerpen uit de voorjaarsnota en de onderwerpen uit de kadernota met financiële consequenties vanaf 2022.

Financiële positie - perspectief Begroting 2022-2025					
Meerjarenraming	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***	***2025***
Uitkomst Programmabegroting 2021-2024	167.100	152.400	175.100	347.000	347.000
Voorjaarsnota 2021 - bijstellingen	-830.842				
Voorjaarsnota indicatief meerjarig		-343.392	-158.392	-140.300	-140.300
Kadernota 2022 - bijstellingen		-53.503	-59.506	-65.816	-65.816
Startpositie begroting 2022	-663.742	-244.495	-42.798	140.884	140.884

Voorjaarsnota indicatief meerjarig
In de voorjaarsnota zijn de onderwerpen benoemd met structurele, meerjarige financiële consequenties. Een samenvatting van deze onderwerpen met de indicatieve bedragen is opgenomen in de kadernota.

In de voorliggende kadernota is een aantal ontwikkelingen op geld gezet. Daarbij wordt nog geen weging of prioritering aangegeven tussen die onderwerpen. Voor een aantal onderwerpen geldt dat wij die niet alleen noodzakelijk achten, maat dat we daar ook een dermate beperkte mate van invloed op kunnen uitoefenen, dat we deze als onvermijdelijk beschouwen. Dat gaat om de bedragen voor een aantal gemeenschappelijke regelingen die hieronder in een tabel zijn opgenomen.

Financiële positie - onderwerpen Kadernota 2022-2025					
Onderwerp	***Progr.***	***2022***	***2023***	***2024***	***2025***
PlusOV (m.n. leerlingenvervoer)	1.a	-34.503	-40.506	-46.816	-46.816
ODNV	2.a	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
VNOG	3.a	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
GGD-NOG	1.a	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
Kadernota 2022 - bijstellingen		***-53.503***	***-59.506***	***-65.816***	***-65.816***

Het eindbedrag dat in de tabel hierboven staat, geeft geen reëel beeld van het totaal aan nieuwe kosten waar bij de begroting dekking voor aanwezig moet zijn. Als de (ruwe) bedragen van alle onderwerpen uit de kadernota opgeteld worden, dan vertegenwoordigt dat een totaalbedrag waarvan we weten dat het niet te verwachten is dat alles nu al een plek kan gaan krijgen in de begroting. Er zullen onderwerpen zijn die gelet op het financieel perspectief mogelijk pas in volgende jaren een plek in een volgende begroting kunnen krijgen. Welke onderwerpen nu kunnen en welke later, zal onderdeel zijn van het gesprek dat het college in het kader van de begrotingsvoorbereiding met de raad aan wil gaan.

Vooruitlopend op dat gesprek noemt het college toch een onderwerp dat niet in bovenstaande tabel staat, maar wat hoge prioriteit voor het college heeft: het actualiseren van het functiehuis als onderdeel van de doorontwikkeling en daarmee het toekomstbestendig maken van de organisatie. Ervaringen uit andere gemeenten laten zien dat bij zo'n actualisatie rekening gehouden moet worden met een stijging van de totale loonsom. Een toekomstbestendige organisatie beschouwt het college als een belangrijke randvoorwaarde om welk plan voor welk onderwerp dan ook te realiseren.

Communicatie
De kadernota wordt besproken in de commissie en vastgesteld door de raad.

Uitvoering
n.v.t.

Hattem, 7 juni 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Hattem
M. Sanderse , burgemeester
D.N.T. van der Weerd , gemeentesecretaris

Bijlagen:
1 Kadernota 2022-2025